

A'

CSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro 13.

Költ Bétsbenn, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
14-dik napján 1800-dik Elztendőbenn.

Béts.

Hatodik Pius halálának inneplésekor, melly
a' mint írtuk, Febr. 6-dikán tartatott itten a
Sz. István Templomában, következő Felírá-
sok is jelesítették vólt, a' izomorú czeremóniá-
hoz képest emelt, 's tzierekkel ékesített gyá-
fzos alkotmányt, úgymint: A' homlokán az al-
kotmánynak ezek olvastattak:

AETERNAE. QUIETI
PIL. VI. PONT. MAX.

o

QVI.

Vim. Spoliationem. Captivitatem. Exilium
Rara. Constantia. Perferendo.

Veteres. Illos. Iesu. Christi. Vicarios
Europae. Congementi Repraesentavit

Ut

Qua. In. Aede. Sacra

Romanorum. Antistitvm. Primus. Annis. Abhinc.
XVIII.

Augustis. Caerimoniis. Functus. Est

In. Eadem

Ex. Decreto. Francisci. II. Imp. Caes.

Invictae. Virtutis. Et. Immortal. Meritorum Ergo

Supremos. Honores. Acciperet

M. DCCC. VIII. Id. Febr.

Az alkotmány jobb oldalán:

Condemnat. Iustus. Mortuus.

Vivos. Impios.

Sap. Cap. VII. v. 16.

A' bal oldalán:

Ego. Ostendam. Illi

Quanta. Oporteat. Eum. Pro. Nomine. Meo.
Pati.

Act. C. IX. v. 16.

A' hátulsó részén végre az alkot-
mánynak, ezek olvastattak:

Ioh. Angelus. Brascius

Natus. Caesenae. MDCCXVII.

Sacra. Purpura. Decoratus. MDCCLXXIII.

Pontifex. Maximus. Renunciatus

Sumto. PII. VI. Nomine. MDCCLXXV.

Sancte. Obiit,
Valentiae. In Delphinatu
MDCCIC. IV. Kal. Sept.

Febr. 11-dikén, úgymint a' Csász. Kir. Felség' születése napját megelőző napon, nagy ebédet adott Cabinet-Minister Gróf Colloredo O Exc—ja, a' mellyen a' Fels. Császárs és Császárné, a' Toskánai Nagy Hertzeg és Hertzegné 's a' t. méltóztattak meg-jelenni. Követték az ebédet az úgy nevezett Chinai árnyék-játékok, és igen szép electricum experimentumokkal való mulattatásai a' szemnek 's az elmének. Tegnapelőtt pedig, az O Felsége' születése napján, igen gyönyörű multság volt a' Fels. Udvarnál. Tegnap, ugyan a' végre adott. a' nagy Redut-szálában igen mesterséges Táncz, Vigano, Cassentini, és más Udvari Teátrumi Tánczosok által.

Prágából írják: hogy Pruszius Minister Gróf Görtz oda érkezett; 's oda várattatá a' Cs. Kir. Felség' részéről Gróf Lehrbach Minister is, egy kellemetes tárgyról tartandó tanácskozás végett.

Tirolisból tudósíttatunk, hogy Hadi-Tárnokmester B. Kraynak Adjutánsa, kérelztül menvén ott a' Generálissa' (B. Kray') tábori szekereivel, 's paripáival 's a' t. úgymint, a' mellyeket az Olasz Országai Armádiától a' Rajnai Armádiához kísér: parantsolatot vett Bétsből a' Generálissától, hogy állapotodna meg Brixen Városában, további parantsolatig.

Morva Ország' Fő-városából Brünnből írják: hogy Orosz Generálissimus (az egészsz Mulzka Sereg' Fővezére) Hertzeg Szuvarov, egy részével a' Generálstabjának, Febr. 3-dik napján estvéli hat órakor oda, t. i. Brünnbe érkezett Cseh Országból, 's más nap reggel tovább folytatta útját az Orosz Birodalom felé.

Herczeg Condé' Serege, melly mintegy három ezer Kiköltözött Fr. Nemesekből áll, 's Mulzka Országból jött volt, nem megy utánna az Orosz Armádiának; hanem a' Rajnánál fog maradni, Anglia' zsöldjén.

Hadi Környüldölások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1. Német Birodalmiak.

A' Moguntziai Választó-Hertzeg' Ministerével Báró Albinivel, olly Kötést tett Anglus Minister Wikham: hogy a' Moguntziai V. Hertzeg, 8 ezer gyalogságot, és ötfáz Stuttzosokat állít ki Mártz. 1-ső napjára; az Angliai Felső pedig, hónaponként nyóltzvanezer font sterlinget ad ezen népnek tartására; és előre húsz ezer font sterlinget Formaruhára.

Károly Főhertzeg, különös tekintetből megengedte a' Frankfurtiaknak, hogy még most lehet a' hadi szükséges dolgokon kívül, egyéb Kalmár-portékákat által szállítaniok a' Rajna bal meljékére.

A' Pruszsziai Király' szavára, szabadon bocsátódtak a' Hamburgi hajók, mellyek akkor

tartóztatódtak volt ott le, midőn a' Hamburgi Elöljárók, ki adták az ott fogva tartatott Irlandiai pártos Szökevényeket, úgymint Napper Tandyt és a' Társait, Angliának.

2. Olasz-Országok.

Velentzében, Noviban, Mediolánumban, 's több más Olasz Városokban, némelly vízfűzés képzelődésű emberek, újra roszba kezdték ártani magokat, hogy meg zavarhassák a' köztsendességet: de hamar el árúlták magokat, kik is mindjárt el fogattattak, 's már nints veszedelemben többé miattok a' köz bátorság. Rómában nevezetesen, egy 21 esztendős Gregorio Silvestri nevezetű Prókátori Író-Deák, Jan. 19-dikén nem csak meg-árestálódott, hanem még az nap, törvényesen meg-győzettetvén az általa támasztott tsábító hazug hírekről, fel is akasztott, az úgy nevezett Nép' piattzán,

Génua Városának — hiteles fel-fzámlálás szerént — hat millió 9 száz ezer líverjibe került a' Franczia Katonák' tartása, a' mostani egészfiz ki-pusztulását megelőzőt öt hónapokban.

3. Nagy-Britanniaiak.

A' mióta Londonban a' Buonaparte Levele, 's az arra adott Királyi felelet, közönségeskévé tevődtek: még a' Ministériommal egyébaránt ellenkező Újságok is szükségesnek állítják a' hadfolytatást.

E' folyó hadban, sok Hajóslegények lettek tokepénzes emberekké (Kapitálistákká). Egy az

ilyenek közzül közzül mostanában az öltő-ruhájára, gombok helyett, 11 forintos arany pénzeket (gínéket) rakatott.

Angliához újra intézett békességes ajánlását a' Fr. első Consulnak Buonapartenak, melyről a' múlt postán emlékeztünk, ez úttal is a' Doveri Fő Harminztados vitte Londonba, ki is Jan. 18-dikán adta azt által a' Státus-Secretáriusnak Lord Grenvillenek. Ezen ajánlás nem maga Buonaparte által volt már most fel-téve; hanem a' Külső dolgokra ügyelő Minister Talleyrand-Perigord által, 's nem is a' Királyi Felséghez; hanem egyenesen a' üvezett Státus-Secretáriushoz intéződött. Nem volt republikánus képekkel is kitzifrázva. — Következendő 3 tárgyakról értekezett ezen frantziá ministériális írás, úgymint: elsőben is a' had-kezdődés folytatódás okáról; 2-szor, a' Fr. Nemzet igazgattatása' módjáról; 3-szor, a' Békesség-kötésről. Az első tárgyra nézve, igyekezett annak sőt némelly Fr. Igazgatók hibás el-ragadtatásának is okát egészen a' Külső Hatalmasságokra hárítani, 's nevezetesen Angliára, melly nem szünt meg a' revolútzió' kezdetétől fogva, belőlről is háborgatni a' fr. Nemzetet. A' 2-dik tárgyra nézve olly értelmű nyilatkoztatást foglalt magában a' fr. ministériális írás: hogy valamin a' Fr. Respublika nem avathatja magát Anglia' belső dolgaiba, úgy Angliának sins jussa azt tenni a' Fr. Respublikára nézve. A' 3-dik tárgynak t. i. a' Békességekötésnek szükség voltán kívül, annak lehetőségét is vitéta,

ezen okokból: 1.) mivel az első Fr. Consul kész mind Békességet kötni, mind pedig a' Kötést meg is akarja 's tudja tartani; 2.) mivel a' mostani Fr. Constitutiónak állandósága felől nem lehet kétkedni. Végre a' Békesség-alku' helyéül javasolta Dunkirchent, 's jelentette, hogy az Anglia' részéről oda küldendő Követség' Izámára, kész Buonaparté, pafizust küldeni.

Ezen írásra így felelt az Angl. Státus-Secretárius:

„A' melly írást, a' külső dolgokra ügyelő Fr. Minister küldött az Alólírthoz: ez azt, a' folyó hónapnak 18-dikán vette, és a' Királynak elibe terjesztette. Ő Felsége vizsgálja nem tartóztathatja abbéli maga ki nyilatkoztatását, hogy nehezen esett, midőn látta ezen írásban, hogy a' melly meg-támadásra semmi ok nem szolgáltatódott volt Fr. Országának, 's a' melly maga, egyedül való indító és szerző oka volt a' hadnak; sértő okokkal védelmezik azt a' mostani Igazgatók, 's olly színt igyekeznek adni azoknak, mint a' millyen adódott volt eleinten. Ő Felsége, nem elegyedik belé azon állításoknak meg-táfolásába, mellyeknek helytelensége már ma közönségesen meg vagy on esmérve, és a' mellyek (a' mi illeti az Ő Felsége' maga alkalmaztatását) nem tsak fundamentom nélkül; hanem éppen azoknak a' történt dolgoknak belső valósága által, mellyeken kellene fundáltatni nékiek, meg vagynak táfolva: valamint magának a' Fr. Kormányfizeknek is (egy időben) adott saját bizonyosága által.“

„A' mi a' tárgyát illeti a' (frantzia ministériális) Írásnak, nem nyilatkoztatja ki arra nézve Ő Felsége magát másképpen, mint sem tette már az előbbeni feleletében. Fel-fedezte, minden tartózkodás nélkül, az akadályokat, mellyek miatt, az Ő Felsége' ítélete fzerént, nem lehet semmi hasznót reményleni a' mostani alkudozásból. A' melly okokon építi a' frantzia ministériális Írás, a' jó móddal kezdhető alkudozást, a' millyenek: a' (Fr. első Consulban feltaláltató) Személybéli szíves hajlandóság, mind a' békesség-kötésre, mind a' kötéseknek jövődobéli meg-tartására; továbbá azok az eszközök, mellyeknél fogva bízni lehet ezen hajlandóság' foganatjához — fel-tévé, hogy valósággal meg-vagy-on ez a' hajlandóság; az újonnan felállított igazgatásnak, oly sok egymást fel-váltott revolútzioók (változások) után való nyomossága: mind ezek oly indító okok, mellyeknek hitelessége felől, tsupán azon próbák által lehet meg-győződni, a' mellyeket ki-mutatott Ő Felsége, t. i. a' tapasztalás, és a' fzenbetünő tselekedetek által.“

„Hogy Ő Felsége, egyenes és igaz szívvvel fel-fedezte Fr. Ország előtt, azokat az eszközöket, mellyek által leg bátorságosabban 's leg-hamarább helyre állítódhatik a' Békesség: ezen nagy tárgy eránt való gondoskodás, kötelezte arra el múlhatatlanul Ő Felségét. De jelenti éppen oly világosan, 's azzal az egyenességgel: hogy leg kisebb kívánsága sintsen, regulául fzenbni egy idegen Nemzet eleibe, mint igazga-

ressza az magát? Ő Felsége, egyedül a' maga Tartományainak és Európának bátorsága felől szorgalmazatoskodik, és mihelyt látja, hogy nem lehet már többé kételkedni ezen fő tárgy eránt, már akármilyen legyen a' fundamentoma ezen bizonyosságnak: kész lesz sz tüstént tanátskozni a' maga Frigyesével azon eszközök eránt, melyek által helyre lehessen állítani a' közönséges békességet."

„Ő Felsége, megmarad ezen nyilatkozatásai mellett állhatatosan. Hanemha illy fundamentumok lesznek vetve: másképp meg nem engedí Ő Felségének, az Alattavalói bátorsága eránt való gondoskodás, hogy félbeszakassza a' hathatós védelmezést, melynek kölföni Isten után, hogy bátorságban vagynak 's virágoznak az Országai."

Dorningstreetben Jan. 20-dikán 1800.

Grenville.

Az Angliai Ország-gyűléshez Jan. 22-dikén egy buzdító írást intézett a' Király, az ezen eszt—béli hathatós hadfolytatásra megkívántató költségeknek ki rendelése végett, 's egyfzersmind a' Pári'sból vett írásokat, és az azokra adott feleleteket is eleibe terjesztette a' Parlamentomnak.

A' Chínai új Császár Ka-hin, ki a' vén Attyának Kien-Conguak egynehány hónapokkal ezelőtt történt halálától fogva egészen maga bírja már a' Császári hatalmat; igen nagy hajlandóságát mutatja az Anglusokhoz.

Az Angliai Udvar, egy új Kötésre akar lépni a' Portával: a' melynek ereje szerént, húsz ezer Arnautákat legyen köteles a' Porta, a' Francziák ellen Egyiptomba küldeni, és Anglia, pénzt adjon ezen Seregszakaszának tartására.

4. Frantzia Országaiak.

A' Suánokkal való hadnak még koránt sins vége.

A' Pári'sban le-tartóztatott Török Követet, ebédre hívatta Buonaparte magához, Jan. 31-dikén.

Barthelémy Ex-Direktornak Pári'sba lett érkezését, nagy on hamar hirdették a' Pári'si Ujságok. Hágából Jan. 24-dikén indult Pári'sba, a' hová már Carnot Ex-Direktor, Jan. 20-dikán el érkezett.

Az a' híres Tzimborássa Robespierenek Barriere is vizsgálta-érkezett a' számkivetésből Pári'sba, 's csak hamar az után ebédelt is Buonapartenál.

Hiteles Tudósítások szerént, a' pestis terjedésének meg-gátolhatása végett, kordont kellett vonni Fr. Országának déli részeiben.

Bizonyítja már a' Consuláris Pári'si Ujság is, hogy ugyan az említett pestis ragadta el Championet Vezért, életének 37-dik esztendejében. (Ez a' Championet ritka szépségű ember volt. A' Championet nevet csak a' revolúzió alatt vette vala fel, mint sokan tselekedtek így mások is, a' kik Hazájokat se' akarták örömet el hagyni: de a' vérengző Jakobínusok ellen is

igyekeztek minden módon, bátorságos állapotba tenni magokat. Ősi nevezeete azon nemes Famíliának, melyből Championet származott Montrichard).

Egyiptomba, munitziót 's egyéb szükséges dolgokat akar szállíttatni Bonaparte: egy 74 ágyús lineai hajó, egy Fregát, és öt Korvettek által. A' lineai hajó éppen az, a' mely, alkalmatosságot talált szerentséjére, az Abukíri veszedelemből való el szabadulásra.

A' mostani Constitutio' állandósága felől, nem láttatnak egészsz bizonyosságban lenni némieliek még a' főbb Tisztviselők között is. Egy új Tagja a' Fenntartó-Tanátsnak, a' midőn örvendettek volna neki, hogy már egészsz élte fogytáig volna bizonyos kenyere (mivelhogy az új Constitutio' szerént, holtig meg-maradnak a' nevezett Tanács' Tagjai hivataljokban). — „Igen is — így felelt a' Senátor — leg alább addig, míg a' mostani Constitutio' életben marad.“

„A' fülbe sugdosó csapodár Zavarókat, kiktől a' néhai Direktórium szakadatlanul körül vőlt vétetve, és a' kik főképpen Barras (*) előtt sokat hajtogatták magokat, 's ugyan azért nagy kegyelmében is voltak: mind ki verte most Buonaparte a' Consularis palotából. Nem botsátja magához az olyan Aszfzonyolat is, kik az igazgatás dolgaiban most is színtűgy szeretnének részt venni, mint vettek enneke ötte, és sok veszedelmeket is okoztak. Vátiig zúgolódnak is ugyan ezek: de szerentsére, nints annyi tehetségek mint aka-

ratjok az ártásra.“ — Így írt a' Journal des Hommes libres című Pári'si Ujság, Jan. 13-dikán költ darabjában.

(* Barras Ex-Direktor, oly régi nemes Famíliából vette származását, hogy midőn a' Revolúció előtt, azt akarták valakiről állítani Fr. Ország' déli részeiben, hogy derék nagy tekintetű Nemzetségből származott, a' Barras Házhoz hasonlították a' Famíliáját. Hogy ő mindazáltal a' Revolúciónak tüzes pártfogói között való volt: nem lehet tsudálni: mert jóllehet a' Királyi igazgatás alatt egyfzerre Al-Hadnagygyá lett 1755-dik eszt—ben az akkor úgy nevezett Lanquedóciai Dragonyosok' Reg—jében, 's pénze is volt: hanem minekutánna Napkeleti Indiában, 's Afrika' fzélein is katonáskodott volna: visszsa-térvén Fr. Országba. Pári'sban kezdett mulatni, a' hol 1780 és 90-dik esztendőök köziben, a' sok játék, és a' feslett élet által, úgy ki-pufztította magát végre szinte minden vagyonjából, hogy egy félre eső háznak negyedik contignátziójában kellett meg vonni magát. Illy állapotban találta őtet a' Revolúció' kezdete 1789-dik eszt—ben, a' melynél fogva reménylette, hogy halászhat ő maga részére valamit a' zavarosban. Halászott is bezzeg, ámbár sok száz ezereknek romlásával, annyit; hogy már most Sardanapálus módjára él, Gros Bois nevezetű gazdag jószágában, nem messze Pári'stól. — Az ilyen példákból, fundamentomosan lehet ítélni a' Fr. Revolúció' természetéről.)

Az *Ami des Loix*, így serkentette Jan. 17-dik napi darabjában, Buonaparte részére a' Közönséget: „Ha — úgymond — Bonaparte, a' maga nagy talentomi, munkássága, és bátorsága mellett is, meg nem felelhet egyszerre a' köz-várásnak: nints ennek más oka, hanem hogy azok, a' kiknek kezében vólt ő előtte az igazgató hatalom, olly veszedelembé buktatták Fr. Országot, a' melyből nehezen szabadíthatja azt ki tsupán egy ember' ereje, hanemha a' köz-erő is egygyesíti vele magát.

Sok kéz kaparászott a' Fr. Respublika kasszájában: de nagy zűrzavart is okozott abban, melynek bizonyságául méltán emlegették a' Párisi Újságok, a' Siéyással történt dolgot, ki is olly jófszágot kapott ajándékban, melly, nemzetinek tartódott: pedig, a' mint ki-nyilatkozott az után, el vólt már adva. Siéyésnek tehát nem vólt mást mit tenni, hanem meg-betsúltette az említett *Crosne* nevezetű jófszágot, 's már most, más jófszágot kíván adatni magának, melly éppen annyit érjen, t. i. négy-száznyóltzvan-ezer lívert.

A' Consulok' végzéséből, ugyan azon Templomokban tartják a' Franczia Keresztyének a' magok Isteni-tiszteleteket: mellyekben inneplik a' tsupa Republikánusok, a' magok Decadjaikat (tizedik napjaikat): hanem olly rendelkezést tettek a' Consulok, hogy egygyik Fél is, akadályára ne legyen a' másiknak.

5.) Helvétziaiak.

A' Bernai Direktóriumot azok buktatták ki, a' kiket Ausztriai Felekezetnek nevezgetett volt Laharpe, míg a' Direktori székből hatalmaskodhatott, 's a' kik eránt olly szándékkal volt, hogy megszűze földi számkivetésbe küldesse el őket Helvétziából.

A' Rajnai Fr. Sereg' mostani Vezére Moreau, négyszázezer lívert kért a' Basíleaiaktól költsön: de a' Basíleaiak nem nagy készséget nyilatkoztattak ezen új terhű kívánságnak telyesítésére.

A' melly Constitutiót most dolgoznak a' Helvétziai Törvényhozók, eleibe fogják terjeszteni az egész Népnak, helybe-hagyás végett: a' mint hozzája intézett Hirdetményekben bíztatták azt.

4. Spanyol-Országaiak.

Hogy az Ország' ki ürült kaszsjájának jóvelelmét minden ki-gondolható módon lehessen nevelni: sok rendkívül való adókat kell fizetni mostanság a' tehetősebb Lakosoknak, úgymint: az Inasoktól, hintóktól, lövaktól, teátrontól, 's a' t.

A' Fr. Respublikával való barátság mellett is ki hirdettette a' Sp. Király e' folyó eszt—nek 3-dik napján az Udvari Újságban, hogy többé meg nem engedi a' maga Kikötőhelyeiben tartózkodó Fr. Biztosoknak, kik a' kereskedésre ügyelnek, és ennekelötte Consuloknak neveztettek.

hogy azok, ítéletet hozhassanak a' hadi nyereségekre nézve.

Az utólszor meg-bukott Franczia Direktorokra, sok kéréseit veztegette volt a' Spanyol Király, Néhai VI-dik Pius' méltatlan sorsának könnyebbítése végett, a' mint ezt maga panaszlotta a' Sp. Felség. Most még is a' Consuloktól ki nyerhette közbenjárása által, hogy a' Szárdíniai Királyi vérből való Herczeg Carignan, Felségestől egygyütt szabadságot nyert, melly szerént a' Saxóniai földre költözhessen el Pári'sból, a' hová Kezesül vitetődött vala el Turinból, jöllehet ott maga jó Szántából meg maradt volt akkor a' Fr. Direktorok meg-eggyezésével, midőn a' Királynak el kellett vala költözni Szárdínia' Szigetébe.

Elégyes Tudósítások.

Az Orosz Birodalom és Svéd Ország, ismét meg-újították egymás közt, azt az 1792-dik eszt—béli Frigyet, melly szerént köteles mindenik Fél, a' másik mellett fegyvert fogni, akár csak maga védelmezéséért fogjon fegyvert a' hadkezdő fél, akár maga támadjon meg valamely Hatalmasságot.

Az Amerikai Respublika Fundálói közzül a' 2-dik is meg hala már, t. i. ama' nagy nevű Generális Washington, a' múlt esztendő' Dec. 15-dikén, életének 67-dik eszt—jében. A' nyavalyája, torok gyúladás volt, melly 23 óráig tartott.

York Cardinalis, a' kinek Familiájé volt egykor az Angliai trónus; meg-fölzattván a' le-

Revolúció által, azon gazdag Apáturságoktól; mellyeket Fr. Országban bírt; ezentúl az Angliai Felség által, négy ezer font sterlingel segítették esztendőnként.

Pári'sból Jan. 22-dikén: — „Tegnap reggel a' Sz. Magdolna Templomának fő ajtaja felett, egy igen nagy koporsó terítő fekete posztó találtatott, a' melyre egy keresztt volt fejezelyemből ki varrva, illy felül-irással: *Revolúció' Aldoziati! Jertek, 's tegyéték itt le boszszú állástokat. A' posztó közepén ízepléttetett a' néhai fr. tímer, egy lil'om, 's alatta ez olvastatott: Eljen 18 dik Lajos! A' négy ízeplétein pedig a' posztónak, Néh. 16-dik Lajos' testamentoma.*“

Következendő tízü új nyomtatott Munkátskák érkeztek kezünkbe:

Józsefnek a' Felséges Királyi Magyar és Cseh Ország' örökös Herczegének, Ausztriai Fő-Herczegnek, Magyar Ország' Nádor-Ispánnának; és Alexándrának, a' Fels. Nagy Orsz Birodalomnak Fels. Császári Nagy Herczeg Kis-Alfzonyának Szent Házasságokra készült Örvendezés. — Mellyet Braunekér Antal' Királyi Tanátsos Úrnak 's a' t. ajánl Rácz István. Pozsonban 1800.

Akkori Gondolatok, midőn a' Fels. Királyi Hertzeg, Magyar Ország' Nádor-Ispánnya József, a' Felséges Orsz Császár' Leányát Alexandra Paulownát eljegyzette. 1799: Szerzette Mátyási József. Pesten.